

Bizkaia

Arrazola (Atxondo): erláuntsi
Arrieta: erlétoki
Bakio: erlétoki
Bermeo: erlétse
Berriz: erlátoki
Bolibar: erláunts
Busturia: erletoki
Dima: erláuntsi
Elantxobe: *erléleko
Elorrio: erláuntsi
Errigoiti: erlétoki
Etxebarri: erlátoki
Etxebarria: erláunts
Gamiz-Fika: érleuts, érletópe, erletokise (mark.)
Getxo: kolména, *erláontsi
Gizaburuaga: erláunts
Ibarruri (Muxika): erleúntsi
Kortezubi: erláunts
Larrabetzu: erlúntsi
Laukiz: érlauts
Leioa: erléléku
Lekeitio: erlétoki, erlákaxa
Lemoa: erléunts
Lemoiz: erlétoki, érluts
Mañaria: erleúntsi
Mendata: erlatoki, erláunts
Mungia: erléluts
Ondarroa: kajóla, tjabola, *érlausnts
Orozko: erlétoki
Otxandio: érlauts, *erláontsi, *erlakaxa
Sondika: kolména
Zaratamo: érlauts
Zeanuri: érlauts
Zeberio: érlauts
Zollo (Arrankudiaga): érlauts
Zornotza: erléuntsi

Araba

Aramaio: érlauts

Gipuzkoa

Aia: éults
Amezketa: erlékaxá
Andoain: érláunts, erlékaxá
Araotz (Oñati): erláunts, káxa

Arrasate: erláuntsi, erláunts

Arroa (Zestoa): éúts
Asteasu: erleúnts
Ataun: erlateyí, *éúts
Azkoitia: erláontsi
Azpeitia: erláuts, erláunts
Beasant: erláunts
Beizama: erléunts
Bergara: erláuntsi, erláunts
Deba: erlékaxá
Donostia: eults, kolména, *erléontsi
Eibar: erláunts
Elduain: éútsé, érléontsi
Elgoibar: erláunts
Errezil: erláunts
Ezkio-Itsaso: erláunts
Getaria: éútsá, *erléontsi
Hernani: éúts
Hondarribia: erlétoki
Ikaztegieta: erléontsi
Lasarte-Oria: erlétokí (?)
Legazpi: erláunts
Leintz Gatzaga: érlauts, erlékaxa
Mendaro: erléontsi
Oiartzun: éultsá
Oñati: erlátel, erláontsi
Orexo: érléuts, éléutsa
Orio: éúts, éútsa
Pasaia: erlékajolá
Tolosa: erléontsi, erlékaxá á
Urretxu: erlékaxá, *érlausnts
Zegama: éults, kaxá, *érlausnts

Nafarroako Foru Komunitatea

Abaurregaina / Abaurea Alta (N): erlaáski, erlatéyja (mark.), kaxóna (mark.)
Alkotz: érle šaškíe (mark.)
Aniz: 'lékoxón, erlékaxón
Arbizu: erletokijá
Beruete: érléuntsé, kaxón
Donamaria: erléuntsí, erlékaxójak (mark.)
Dorrao / Torrano: erlekaxá
Erratzu: koxojn, kaxon
Etxalar: erláski, erlékaxón
Etxaleku: érllexáski
Etxarri (Larraun): érléontsi
Eugi: erléáskje (mark.), erlécoxójna (mark.)

Ezkurra: éults

Gaintza: erléontsí
Goizueta: éultsá, erlékaxá á
Igoa: érlétoki, *érlausntsé
Jaurrieta: erlén tjaškitwá (mark.), erlén kaxoná (mark.)
Leitza: eúlts, sutéults
Lekaroz: koxójn, káxon
Luzaise / Valcarlos: kofojn
Mezkiritz: kofój
Oderitz: erlékaxón
Suarbe: érlésáski, kaxón
Sunbillá: eultsá
Urdain: érlots
Zilbeti: násá
Zugarramurdi: koxójn, káxa

Lapurdi

Ahetze: kofójn
Arrangoitze: kofójn
Azkaine: kofója
Bardoze: kuháu
Beskoitz: kofáun, eRlétej
Donibane Lohizune: kofójn, késa
Hazparne: eRlékfoj
Hendaia: kofójn
Itxasú: kofójn, késa erleúntsi
Makea: erlekófoj, erlekésa
Mugerre: kofójn
Sara: kofójn
Senpere: kofójn
Urketa: kofojn
Uztarite: kofójn, eRlatéja

Nafarroa Beherea

Aldude: kofójn
Arboti: kufáin
Armendaritze: kofój
Arnegi: kofójn, erlételéj
Arrueta: kohówa (mark.), koháu, kuháu
Baiorri: kofojn
Bastida:
Behorlegi: kofójn
Bidarrai: kofój
Ezterenzubi: kofójn
Gamarte: kofójn
Garrüze: kúfujn
Irisarri: kofój

Izturitz: kófoj

Jutsi: kofojn
Landibarre: kófojñ
Larzabale: kofójn
Uharte Garazi: erlékofojn

Zuberoa

Altzai: kúaj, koβája (mark.)
Altzürükü: khoβáp
Barkoxe: khoβap
Domintxaine: khófap
Eskiula: khóyap
Larraine: khoβap, erlekhoβap
Montori: khoβájn
Pagola: kofáin
Santa Grazi: koβája (mark.)
Sohüta: khoβájn, khoγája (mark.)
Urdiñarbe: khoβájn
Ürrüstoi: khoβájn

Mapan sartzen ez diren erantzunak:

Abaurregaina / Abaurea Alta (N):
 kaxóna
Otxandio (B): *érlekaxa

904. Mapa: colmena / ruche / hive

GALDERA: 30030; ALG: 16; ALEANR: VI, 745

erletoki
erlategi
(erle)kojoiñ
erlesaski
ku/ohau
khobañ
kofoin
kofain/-aun
eutz(a)
eultz(a)
erle/ao/untzi
erlautz
erlauntz
(erle)kaja/jon
(erle)kayola
bestelakoak

- Erleak egoten diren lekuaz galdegin da, gizakiak egindako ontziaz. Lekukoari bi irudi erakutsi zaizkio: lehena zurezko etxe edo kutxa da, berria; bigarrena moda zaharrekoa, aihenez egina. Uztaritzen, esaterako, lehena “erlatei” da eta zaharra “kofoin”. Beskoitzentz “kofaun” biribila da; aldiz, etxearen tankera duena “erletei”. Goizuetan “erlatei” “eultzak” edo “erlekajak” diren lekua da. Makean lehengoak “kofoin” ziren eta oraingoak “kesa”. Goizuetan oraingo berriagoei ez zaie “eultza” esaten, “erlekaja” baizik. Mendatan “erlatoki” eta “erlautz” bereizten dira. Zertaz egiten zen ere galdegin da; atera dira: ohola, kortxo antzeko egurra, belar lehorra, burdinazko xafla...
- *“Erle bat” erten da kofoi batendako...* (Armendaritze).
- **Bestelakoak:** erleleku (Leioa, Elantxobe), erletxe (Bermeo), kolmena (Getxo, Sondika, Donostia), naza (Zilbetti), txabola (Ondarroa).
- Mapa txikia erantzunetan ageri diren bi aldaera nagusien arabera eraiki da: erlauntz eta kofoin.

Zeanuri: Arbolak barrutik guekue dekienak, guekue apur bet garbitu paleagas; palea beren beregikoa eukiten genduna garbituteko, da axegas iten gindun.

Erratzu: erlauntziak nola egiten ziren azaltzen du: zimitzez, saskiak bezala, eta gero behi ongarriz gantzua, harik eta argirik sartzen ez den arte. Lastoaz, lehorpea egin, gero.

Behorlegi: Etxian iten txun eh, aihenaikin ta gio zer zen? Behi kakaikin untsa freatzen argiik izan etzain barneat, horrek baixi lastoa, lastozko xapel bat bezala uxu hori hor gañetik (...) baziakixut ikusi dudala (...) peldua ezartzen zitzun barnian, kofoñain barnianurrin goxoaindako ta erlek maite utelakotz hua, pelduaikin freatzen barnia...

Urdiñarbe: *Gizonak khobañ egiten eta emaztia kakastatzen.*